

XI Konferencja z cyklu Rozwój Edukacji Akademickiej - REA
SZKOLNICTWO WYŻSZE WOBEC NOWEJ RZECZYWISTOŚCI PRAWNEJ
Uniwersytet Gdański,
Gdańsk, 1 grudnia 2014

*Uznawanie przez uczelnie efektów uczenia
się poza systemem edukacji formalnej,
na przykładzie rozwiązań podejmowanych w UG*

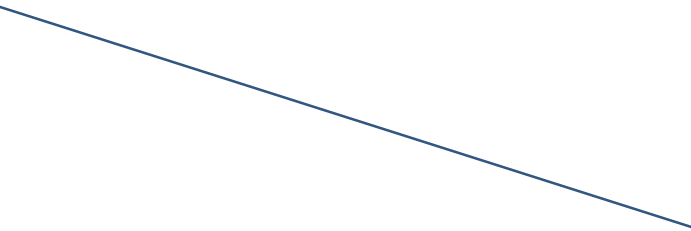
Maria Mendel

m.mendel@ug.edu.pl

UNIwersYTET GDAŃSKI

O czym będzie mowa?

- ▶ Polska *Perspektywa uczenia się przez całe życie* i jej kontekst (m.in. Zalecenia KE)
 - ▶ Aktualne warunki prawne – podstawy LLL w polskich uczelniach: nowelizacja ustawy PSW
 - ▶ Doradztwo w procesie potwierdzania efektów uczenia się poza uczelnią
 - ▶ Rozwiązania stosowane w UG
-

Polska polityka w sprawie uczenia się przez całe życie

Strategia przyjęta przez polski rząd, określona w dokumencie pt.:

Perspektywa uczenia się przez całe życie (10.09.2013)

Dokument jest wynikiem prac Międzyresortowego Zespołu ds.. uczenia się przez całe życie, w tym Krajowych Ram Kwalifikacji, powołanego zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów nr 13 z 17 lutego 2010 r. (zarządzenie to stawia zadanie opracowania dokumentu strategicznego dotyczącego rozwiązań na rzecz rozwoju uczenia się przez całe życie w Polsce).

Główne założenia polityki na rzecz uczenia się przez całe życie

Perspektywa uczenia się przez całe życie wytycza kierunki polityki, która obejmuje działania na rzecz:

- uczenia się w różnych kontekstach (formalnym, pozaformalnym i nieformalnym),
- uczenia się na wszystkich etapach życia, począwszy od najmłodszych lat do późnej starości,
- identyfikacji, oceny i potwierdzania efektów uczenia się.

Celem tej polityki jest **zapewnienie wszystkim uczącym się możliwości podnoszenia kompetencji oraz zdobywania i potwierdzania kwalifikacji zgodnie z ich potrzebami oraz wymaganiami rynku pracy i społeczeństwa obywatelskiego, ułatwienie przepływu osób między sektorami gospodarki i państwami Unii Europejskiej oraz przyczynianie się do promowania aktywności obywatelskiej i społecznej.**

Realizacja tej polityki w odniesieniu do tak szeroko ujętego zakresu uczenia się wymaga zaangażowania wielu podmiotów. Zatem niezbędna jest stała współpraca rządu, samorządu terytorialnego i zawodowego, pracodawców, pracobiorców, organizacji obywatelskich oraz podmiotów oferujących kształcenie i szkolenie.

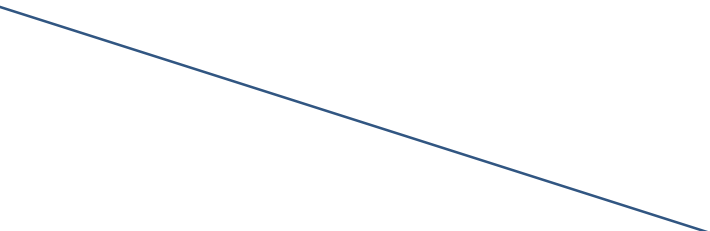
Zalecenia Rady UE ws. walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (20.12.12)

Z tekstu (p.1):

ABY DAĆ OSOBOM INDYWIDUALNYM MOŻLIWOŚĆ WYKAZANIA, CZEGO NAUCZYŁY SIĘ POZA SYSTEMEM FORMALNEGO KSZTAŁCENIA I SZKOLENIA, W TYM PODCZAS MOBILNOŚCI, ORAZ MOŻLIWOŚĆ WYKORZYSTANIA TEGO UCZENIA SIĘ NA POTRZEBY KARIERY ZAWODOWEJ I DALSZEGO UCZENIA SIĘ, PAŃSTWA CZŁONKOWSKIE POWINNY, Z NALEŻYTYM POSZANOWANIEM ZASADY POMOCNICZOŚCI:

- 1) **najpóźniej w 2018 roku** posiadać – stosownie do krajowych uwarunkowań i krajowej specyfiki oraz w stopniu, w jakim uznają to za właściwe – rozwiązania dotyczące walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, które pozwolą osobom indywidualnym:
 - a) **uzyskać w wyniku procesu walidacji potwierdzenie wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego**, w tym w stosownym przypadku za pomocą otwartych zasobów edukacyjnych;
 - b) **uzyskać pełną lub w stosownym przypadku częściową kwalifikację na podstawie potwierdzonych doświadczeń z zakresu uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (...)**

c.d. – FAZY PROCESU WALIDACJI

- 2) w rozwiązaniach dotyczących walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego uwzględnić w stosownym przypadku przedstawione poniżej elementy, umożliwiając osobom indywidualnym korzystanie z nich – zależnie od potrzeb – osobno lub łącznie:
- a) IDENTYFIKACJA efektów uczenia się uzyskanych przez osobę indywidualną w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
 - b) DOKUMENTACJA efektów uczenia się uzyskanych przez osobę indywidualną w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
 - c) OCENA efektów uczenia się uzyskanych przez osobę indywidualną w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego;
 - d) POŚWIADCZENIE wyników oceny efektów uczenia się uzyskanych przez osobę indywidualną w drodze uczenia się pozaformalnego i nieformalnego – w formie kwalifikacji, punktów lub osiągnięć prowadzących do uzyskania kwalifikacji bądź w innej stosownej formie;
-

c.d. - ZASADY

- a) rozwiązania dotyczące walidacji są powiązane z krajowymi ramami kwalifikacji i są zgodne z europejskimi ramami kwalifikacji;
- c) z rozwiązań dotyczących walidacji **najprawdopodobniej będą korzystać zwłaszcza grupy defaworyzowane**, w tym osoby, które są bezrobotne i osoby zagrożone bezrobociem, ponieważ walidacja może zwiększyć ich uczestnictwo w uczeniu się przez całe życie i dostęp do rynku pracy;
- d) osoby, które są bezrobotne lub zagrożone bezrobociem mają możliwość – zgodnie z krajowym ustawodawstwem i krajową specyfiką – przeprowadzenia bilansu kompetencji mającego w rozsądnym terminie (najlepiej w ciągu sześciu miesięcy od stwierdzenia takiej potrzeby) zidentyfikować ich wiedzę, umiejętności i kompetencje;
- e) walidacja uczenia się pozaformalnego i nieformalnego jest **wsparta odpowiednim doradztwem i poradnictwem i jest łatwo dostępna**;
- f) istnieją **przejrzyste środki zapewniania jakości** – zgodne z obowiązującymi ramami zapewniania jakości – stanowiące wsparcie dla niezawodnych, aktualnych i wiarygodnych metod i narzędzi oceny;
- h) kwalifikacje lub w stosownym przypadku częściowe kwalifikacje uzyskane w drodze walidacji doświadczeń z zakresu uczenia się pozaformalnego i nieformalnego są zgodne z ustalonymi standardami, które są takie same jak standardy kwalifikacji uzyskanych w formalnych programach edukacyjnych albo są wobec nich równoważne

c.d. – państwa członkowskie będą działać na rzecz
uczestnictwa w walidacji
WSZYSTKICH ZAINTERESOWANYCH STRON

- pracodawcy, związki zawodowe, izby przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze, krajowe jednostki uczestniczące w procesie uznawania kwalifikacji zawodowych, służby zatrudnienia, organizacje młodzieżowe, osoby pracujące z młodzieżą, organizatorzy kształcenia i szkolenia oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Aby uczestnictwo w przedmiotowym procesie było szerokie:

- a) pracodawcy, organizacje młodzieżowe i organizacje społeczeństwa obywatelskiego powinni **propagować i ułatwiać identyfikację i dokumentację efektów uczenia się uzyskanych w pracy lub poprzez wolontariat**, korzystając z odpowiednich unijnych narzędzi przejrzystości, takich jak narzędzia opracowane w związku z ramami Europass i dokumentem Youthpass;
- b) organizatorzy kształcenia i szkolenia powinni **ułatwiać dostęp do formalnego kształcenia i szkolenia na podstawie efektów uczenia się uzyskanych w kontekście pozaformalnym i nieformalnym**, a w stosownych przypadkach i w miarę możliwości powinni **przyznawać odpowiednie zwolnienia lub uznawać stosowne efekty uczenia się uzyskane w takim kontekście**;
- 5) promować **koordynację** w zakresie rozwiązań dotyczących walidacji między zainteresowanymi stronami z sektora kształcenia, szkolenia, zatrudnienia i młodzieży oraz między zainteresowanymi stronami z innych stosownych obszarów polityki.

W Polsce -

Ustawa z dnia 11 lipca 2014

o zmianie ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*
oraz niektórych innych ustaw

Ustawa określa warunki prawne dla uczelni oraz
kandydatów na studia, tworząc

**możliwość uznawania wiedzy i kompetencji
zdobytych poza systemem szkolnictwa
wyższego**

Uczelnie mają „bardziej otworzyć się na
dorosłych, którzy zdobyli kwalifikacje w
sposób nieformalny, a teraz chcą
kontynuować studia” [z tekstu MNiSW].

Praktyczny wymiar nowelizacji: podstawy realizacji w polskich uczelniach polityki uczenia się przez całe życie, w szczególności **uznawania efektów uczenia się pozaformalnego i nieformalnego**

Ustawa nakłada na uczelnie obowiązek szybkiego dokonania zmian w organizacji kształcenia:

A/ uczelnie w terminie 6 m-cy od dnia wejścia w życie ustawy zmienią regulaminy studiów, m.in. określą

„warunki odbywania studiów przez studentów przyjętych na studia w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się, z uwzględnieniem indywidualnego planu studiów i opieki naukowej – mając na uwadze potrzebę zapewnienia prawidłowego wykonywania praw studenta w toku studiów” (art. 162, p.8).

B/ senaty uczelni, w terminie 9 m-cy od dnia wejścia w życie ustawy, określą organizację potwierdzania efektów uczenia się, w tym 1/zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się; 2/ sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się (art. 170f).

WARUNKI, które musi spełnić kandydat oraz uczelnia (1)

Według ustawy

- **Potwierdzanie efektów jest uprawnieniem jednostek z - co najmniej pozytywną - oceną programową** na danym kierunku (w przypadku nieprzeprowadzenia oceny – jednostka z uprawnieniem do nadawania stopnia dra) – art.170e,p.1.
- **Efekty potwierdza się w zakresie odpowiadającym ofercie kształcenia uczelni** (art. 170e,p.2), z wyłączeniem kierunków: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa (art.170e,p.3). *Uczelnie jako „integratory LLL” mają jednak zadanie kojarzenia własnej oferty edukacyjnej z ofertą na poziomie regionalnym, w toku wypracowywania indywidualnych ścieżek edukacyjnych studentów, zwłaszcza „nietradycyjnych”.*

Ustawa umożliwia uczelniom

pobieranie opłat za postępowanie związane z potwierdzaniem efektów uczenia się (art.98, ust.1, p.3a) – na podstawie umów z osobami przyjętymi na studia (art. 160a).

WARUNKI, które musi spełnić kandydat oraz uczelnia (2)

- **Matura:** wymóg posiadania świadectwa dojrzałości (art. 170g, p.1.)
- **Doświadczenie zawodowe:** co najmniej 5 lat (studia lic., jednolite mgr), 3 lata (st.mgr) lub 2 lata (po st.mgr) - art.170g, p.1,2. Nie dotyczy kandydatów po kolegiach (art.170g.p.2).
- **Limit ECTS:** w wyniku potwierdzenia uczelnia może zaliczyć max. **50%** p. ECTS przypisanych do danego programu kształcenia.
- **Ranking wyników potwierdzania oraz limit miejsc:** liczba studentów przyjętych na podstawie „najlepszych wyników uzyskanych w wyniku potwierdzenia efektów uczenia się nie może być większa niż 20% ogólnej liczby studentów” na danym kierunku (art.170g, p.4).

Z tekstu *Rekomendacji Rady UE ws. walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego* (20.12.12):

Potwierdzenie (walidacja, uznawanie), to proces, w którym - przez powołane do tego ciała – stwierdza się osiągnięcie efektów uczenia się określonych niestandardowo.

Wyróżnia się w nim – zasadniczo - 4 fazy (identyfikacja, dokumentacja, ocena, poświadczenie)

Jak postrzegane są te fazy; jak widzimy je w UG?

Proponowana w Polsce (UJ, IBE - 2013)

procedura potwierdzania efektów *uprzedniego* uczenia się (*Recognition of Prior Learning*, RPL) w uczelni

5 kroków:

1.Kontakt z koordynatorem RPL

2.Kontakt z doradcą RPL

3.Przygotowanie wniosku RPL

4.Ocena wniosku przez asesora

5.Decyzja dotycząca wniosku RPL

**Potrzeba zagwarantowania miejsca
dla doradztwa biograficznego
w procesie potwierdzania efektów uczenia się poza uczelnią**

IDENTYFIKACJA (faza 1)
DOKUMENTACJA (faza 2)

Lifelong learning counselling

Istotne jest tworzenie miejsca dla biograficznych aktywności kandydatów do walidacji, np.:

- pogłębione wywiady oraz „gry i zabawy biograficzne” (Demetrio 2000)
- badania w działaniu sprofilowane biograficznie, biograficzne seminaria i warsztaty biografii edukacyjnych (Dominicé , 2000)

Rekomendacja

1/ identyfikacja i dokumentacja (wyjściowa)

a) ujęcie indywidualnej biografii edukacyjnej (w toku przez uczelnię proponowanych badań biograficznych w formie warsztatów, gier, itp.)

b) rozpoznanie indywidualnych potrzeb edukacyjnych w perspektywie biografii edukacyjnej

c) ujęcie indywidualnej ścieżki edukacyjnej, z określeniem kierunków dalszego uczenia się i uwzględnieniem możliwości uczelni oraz oferty innych instytucji, zbieżnej z potrzebami kandydata.

2/ dokumentacja (ostateczna)

3/ ocena

4/ poświadczenie

Koncepcja rozwijana w UG

(z otwarciem dla kandydatów możliwości w zakresie doradztwa biograficznego)

1. Kontakt z **doradcą biograficznym** – w odpowiedzi na zapotrzebowanie ze strony kandydata (delegującej go firmy, in.) [powstaje: **element wniosku** (portfolio): dokumentacyjno-opisowe ujęcie biografii edukacyjnej oraz potrzeb edukacyjnych – określenie perspektywy dalszego uczenia się (ogólna ścieżka edukacyjna), w tym obszaru i profilu ewentualnego studiowania (ogólnych możliwości studiowania w poszczególnych jednostkach UG)]
2. Kontakt z **doradcą wydziałowym** (powstaje **element wniosku** sporządzony – albo na podstawie współpracy z doradcą biograficznym, albo na podstawie przedłożonej w portfolio dokumentacji. To opis efektów uczenia się kandydata – w przełożeniu na opis efektów oraz przypisane im punkty ECTS na danym kierunku i profilu kształcenia na wydziale). Przygotowanie ostatecznej wersji wniosku.
3. Ocena wniosku przez asesora wydziałowego
4. Decyzja dotycząca wniosku – poświadczenie.

*Koncepcja stanowi podstawę projektów,
o których dofinansowanie ze środków UE wnioskował ostatnio
Uniwersytet Gdański:*

- 1. Szkoły wyższe w roli integratora uczenia się przez całe życie**
(PO KL – operator: IBE), marzec 2014
- 2. Opracowanie koncepcji i pilotażowe wdrożenie w UG procedury walidacji efektów uczenia się kandydata osiągniętych przed jego ubieganiem się o przyjęcie na studia**
(PO KL – operator: IBE), czerwiec i październik 2014
- 3. Promocja uczenia się przez całe życie w szkołach wyższych przez wdrożenie innowacyjnych praktyk w zakresie uznawalności efektów uczenia się uzyskanych poza edukacją formalną** (*Promoting LLL in HE by implementing innovating practices in RPL – EDUPRO*).
ERASMUS+, akcja 2: Partnerstwa strategiczne; kwiecień 2014.
Partnerzy UG: Dolnośląska Szkoła Wyższa, University of Warwick (Wlk.Brytania) i Universidade do Algarve (Portugalia). Realizacja:
1.09.2014 - 31.08.2016

*Uczelnia w roli biograficznie zorientowanego
integratora LLL?*

CERTIFICATE

UNIwersytet Gdański

ŚWIADCETWO UKOŃCZENIA KURSU DOKSZTAŁCAJĄCEGO wydane w Uniwersytecie Gdańskim

Pan(i).....
(imię lub imiona i nazwisko)

data i miejsce urodzenia:.....

ukończył(a) w roku 2014, na Uniwersytecie Gdańskim, Wydziale Nauk Społecznych

(nazwa podstawowej jednostki organizacyjnej)

30- godzinny kurs dokształcający pod nazwą:

(liczba godzin)

Szkoła Mentor dla Stypendysty

(pełna nazwa kursu)

osiągając kwalifikacje w zakresie:

**mentoringu społecznego i pracy metodą projektu w ramach programu stypendialnego dla dzieci i młodzieży,
oraz innych form wsparcia obejmującego dzieci i młodzież**

(nazwa kwalifikacji)

Dziekan

Rektor

.....
(pieczęć imienna i podpis)

.....
(pieczęć imienna i podpis)

Gdańsk, dnia 23 maja 2014 roku
(data wydania świadectwa)

Wykaz modułów treści programowych kursu	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
Mentoring	2	5
Vademecum mentora dla ucznia/studenta	4	
Metoda projektów jako praca na celach	6	
Rozwiązywanie konfliktów	6	
Efektywność monitoringu: komunikacja, motywacja, wsparcie	9	
Specjalne potrzeby, zainteresowania i czas wolny uczniów/studentów	3	
RAZEM	30	

Kierownik kursu

.....
(pieczęć imienna i podpis)

Gdańsk, dnia 29 marca 2014 roku

Dziękuję za uwagę!

Maria Mendel

m.mendel@ug.edu.pl

UNIWERSYTET GDAŃSKI